

nadsyłane Redakcyi nie zwracają się i niszczone będą.

powołać do siebie ks. Audiffret-Pasquier. O rozmowie tego ostatniego z prezydentem tak pisze półroczny Monitor: — „Marszałek długo konferował z księciem i zapytał czyby nie podjął się złożenia gabinetu. — Na to odpowiedział ks. Audiffret-Pasquier, że od roku przeszło pracuje nad doprowadzeniem do skutku porozumienia pomiędzy lewem a prawem centrum, ale wszelkie wysiłenia w tej mierze nie odniosły pożądanego skutku i dla tego nie chce pójść wbrew swej polityce, nie może podjąć się utworzenia gabinetu z większości, która nie chce nie organizować, tym więcej, że przymerze z lewem centrum uważa już za niemożliwe.“ Główną przyczyną rozbięcia wszystkich prowadzonych dotąd układów i rokowań, jest sam Mac-Mahon, który najniżej nie okazuje chęci do utworzenia gabinetu z większości z 6 stycznia.

Projekt do prawa o przełaniu władzy prezydenta na drugą osobę, brzmi jak następuje: „Art. 1. Marszałek Mac-Mahon, prezydent republiki, sprawuje pod tym tytułem władzę wykonawczą nadaną mu prawem z dnia 20 listopada 1873 r. Art. 2. Marszałek Mac-Mahon odpowiedzialny jest tylko w razie zbrodni stanu. Ministrowie odpowiedzialni są łącznie za ogólną politykę rządu solidarnie, za osobiste swe czyny każdy za siebie. Art. 3. Władzę prawodawczą sprawują dwie Izby. Izba deputowanych powstaje z powszechnego głosowania wedle określonych bliżej prawem wyborczym norm. Senat tworzą wybrani albo zamianowani członkowie wedle stosunków i pod warunkami oznaczonymi bliżej w osobnym prawie. Art. 4. Marszałek-prezydent republiki ma prawo rozwiązać Izbę deputowanych. W takim przypadku w przeciągu 6 miesięcy wybiera się nowa Izba. Art. 5. Po upływie prawem z 20 listopada 1873 określonego czasu lub w razie opróżnienia prezydentury powołuje bezzwłocznie rada ministrów obiedwie Izby celem narady nad dalszym losem kraju. Podczas trwania władzy powierzonej marszałkowi Mac-Mahonowi może rewizja praw konstytucyjnych nastąpić tylko na wniosek samego Mac-Mahona.

W dniu dzisiejszym odbyły się w różnych kościołach Paryża nabożeństwa żałobne za spokój duszy Napoleona III. W kościele św. Augustyna odbyło się główne nabożeństwo, gdzie się zebrało kilkanaście tysięcy stronników cesarstwa obojga płci. O 11½ godziny był kościół tak już pełnym, że nikogo więcej nie wpuszczano. Z cesarskiej rodziny byli na nabożeństwie: książęta Joachim i Achilles Murat, książę Napoleon i księżna Matylda. Nie brakło również i eksministra Rouhe'a, nieobecnością tylko świeciła ekskrólowa Izabela, nie zwykła podobnych opuszczać okoliczności.

HISZPANIA.

* **Madryt**, 8 stycznia. W piśmie przesłanym na ręce prezesa nowego gabinetu Canovas, potwierdza król Alfons wszelkie przyrzeczenia, poczynione przez księcia Alfonsa w znanym manifestie z 1 grudnia r. z. W piśmie, o którym mowa, wyraża się między innymi, że niczego tyle nie pragnie, jak aby powrót jego do drogi ojczyzny był ręką pokoju i zgody, i oświadcza, że wszelkie swe siły poświęci na to, by przywrócić zgodę a z nią wielkość i szczęście Hiszpanii. Dzienniki zauważają, że aby piękne frazesa młodego króla nie zostały niczem, jak tylko pięknymi słowami, nie powinna matka-królowa powrócić do Hiszpanii; powrót jej wywołałby jeno przykre wspomnienia a obecność jej na ziemi hiszpańskiej wywarłaby niezawodnie najgorszy wpływ na syna. A przecież słychać, że perne koła w Barcelonie zamysłują wystosować do Izabeli prośbę, by zechciała osiąść w tym mieście. Projekt podobny wyszedł niezawodnie od partii moderados; być może jednak, że jest rodzajem ciepłomierza, mającego zbadać opinię publiczną. Z innej strony donoszą, że Izabela zamysła zamieszkać na wyspie Palmie; — Palma w tym razie byłaby niezawodnie etapem do powrotu do Madrytu. Przyjazd ekskrólowej do stolicy stałby się nieuchronnie hasłem do zaciętej walki stronnictw. Dziś już stosunek między czystą partią moderados, którzy woleliby utrzymać na tronie matkę, niż syna, a unionistami, grającymi rolę liberalnych, coraz bardziej jest napięty. Pierwsza nie mogą w żaden sposób pogodzić się z myślą, że w nowym gabinecie zasiadają podobni ludzie, jak Romero Robledo i Ayala, co biorąc czynny udział w rewolucji z r. 1868, nie mieli słów nagany dla matki-królowej i całej jej rodziny.

Dla utrzymania się na tronie będzie musiał król Alfons przedewszystkiem starać się o względy armii i zdobyć sobie jej wierność i przywiązanie. Że oblicza się z tą koniecznością, dowodem poniekąd na to marszruta podróżna, w którą wchodzi wiele parad i rewii wojskowych; w Barceloni, Walencji, Madrycie, a później w Logrono przedstawia się najznaczącej garnizonom i armiom kraju.

Kto jest tak szczególny, iż wie jakąś nową, nieznaną jeszcze anegdotę, sprzedaje ją za dobre pieniądze ludziom, którzy pragną odznaczyć się i bliżej w salonach. Oto na próbę anegdota o niepotrzebnej zadości:

„Pewnego wieczora przyszedł krewniak odwiedzić pewną niewiastę, podczas gdy jej mąż nieobecny był w domu. W chwili, gdy popijał herbatę, nagle dało się słyszeć silne do drzwi z ulicy pukanie. — To z pewnością mój mąż, rzeknie niewiasta. Jest on tak okropnie zdziarszony, iż jeżeli cię u mnie zobaczy, z pewnością cię zabije. Schowaj się jak najprędzej; najlepiej w ten oto worek od ryżu.

Nie było inuż rady, krewniak chcąc nie chcąc musiał się do niej zastosować; poczem drzwi od ulicy odemknęto. Mąż, bo on nim był w istocie, stanął w izbie błąd i dziwnie jakoś wzruszony. — Co się z tobą działo, zapytał żony, że tak długo musiałem czekać na otwarcie drzwi? — O! ja byłem na podwórzu i ręce sobie obmywałem. Lecz, co ja widzę, ty jesteś błąd jak ściana... czy ci się coś stało? — Ja jestem błąd jak ściana, powiadasz? no, mam do tego słuszne powody. To wielkie szczęście, iż mię tu jeszcze żywego widzisz. Właśnie udam się do żony Techonga i piłem u niej herbatę, podczas gdy jej mąż nie było w domu. Wiesz, jak on okropnie jest zazdrośny! Tymczasem Techong z nienacka powraca a żona jego nie chce, ażeby mi się coś złego stało, schowała mię pod chróst. Możesz sobie wystawić w jakim byłem strachu, gdy poczułem usuwający się chróst nademną. Ten osioł Techong nie chciał wierzyć, że jestem tak błąd, chociaż żona jego czyniła, co mogła, aby mu to wyperswadować. Pobiegł szukać noża chcąc mię zarznąć, lecz na szczęście udało mi się w sam czas zemknąć.

Gdy mąż opowiadał swoją przygodę, worek od ryżu zaczął się poruszać. — Cóż tutaj się znów dzieje! zawołał, widząc śmiertelną twarz żony. Ale krewniak

Według doniesień z San Sebastian udało się wojskom rządowym zaopatrzyć w żywność i amunicję d. 7 bm. miasto Astigarrage, na gościniec prowadzącym z Irunu do Tolozy i położonem niemal na połowie drogi między temi dwoma miastami. Cała brygada Blanco, którą dowodził jen. Loma, zakrywała transporty. Karliści słaby tylko stawili opór, straty wojsk rządowych nieznaczne.

Proces Offenheima.

(Ciąg dalszy).

Kilka słów jeszcze o finansowej stronie przedsiębiorstwa.

Według ksiąg towarzystwa miały wynosić wszystkie wydatki na wybudowanie drogi żelaznej ze Lwowa do Czerniowca i z Czerniowca do Suczawy 9,800,000 złr., czyli budowa jednej mili na pierwszej linii miała kosztować około 700,000 złr., przy drugiej linii 780,000 złr. Tymczasem budowa jednej mili pierwszej linii pochłonęła 1,523,889 złr. a ponieważ pokazało się, że wydano znacznie wyższą kwotę na zupełnie inne cele, a nie na budowę, przeto ponieśli akcyonariusze stratę w wysokości 8,227,100 złr.

Obok małych dochodów, najgorszego prowadzenia ksiąg jednym z najgłośniejszych powodów złego stanu finansowego tego towarzystwa było nadzwyczajne obciążenie kapitału i majątku towarzystwa najrozmaitszemi wydatkami nieuprawnionemi na cele członków rady zawiadowczej. I tak na przykład, wypłacono członkom rady zawiadowczej bez wiedzy i zezwolenia z gromadzenia jeneralnego, tytułem jakichś „dodatku do budowy“, „tantiemy“ itd. znaczne place, które od r. 1864 do r. 1872 uczyniły u ks. Sapiehy 92,681 złr. 83 ct., u ks. Jabłonowskiego 46,050 złr. 60 ct., u hr. Borkowskiego 38,667 złr. 62 ct. i t. d. aż do 7000 złr. W tymże samym czasie pobrał jeneralny dyrektor Offenheim tytułem takich „dodatku i tantiemy“, kwotę 222,471 złr. 89 ct. w srebrze. Ogółem wypłacono tytułem „dodatku do budowy“ i „tantiemy“ (salvo errore) 573,022 złr. 30 ct., a ponieważ — na domiar złego — zgodzono się jeszcze i na to (nie wiadomo dla jakich przyczyn), ażeby te tantiemy i dodatki wypłacane były w srebrze z ažio na Londyn, przeto mieli członkowie rady zawiadowczej na samą, w skutek tego postanowienia wynikłą różnicę w kursie około 14,146 złr. 91 ct. a sam Offenheim 5,479 złr. 50 ct. zysku. Jak lekkomyślnie administrowano funduszami i jak ogromne sumy rzucano w błoto, dowodzi następujący fakt: W roku 1869 podróżował Offenheim po Rosyi — jak twierdził — w celu uzyskania u rządu rosyjskiego koncesyi na budowę kolei żelaznej do Odessy. Nie otrzymał tej koncesyi, ale policzył sobie kosztą podróży w wysokości 24,471 złr. 61 ct. a rada zawiadowcza na posiedzeniu z d. 8 listopada 1868 r. przyznała mu tę kwotę, chociaż nie był w stanie wykazać, że na tę podróż wydał istotnie taką sumę; nie był w stanie wykazać nawet, że wydał 4000 złr.

W tak zwanem „konto towarzystwa“ figuruje kwota 26,264 złr. 97 ct. pod napisem: „Wydatki na badanie linii z Czerniowca do Odessy“, chociaż towarzystwo nie miało nigdy koncesyi na tę budowę i nigdy tej linii nie badało.

Offenheim był duszą całego towarzystwa i on to umiał do tego stopnia opanować organa kontrolujące, że Rada nadzorcza n. p. która miała badać bilansy, bardzo pobieżnie brała się do dzieła w przedmiotu walnego zgromadzenia; zamiast ścisłego badania, przeglądła tylko cyfry z zamkniętych kont; jeżeli ktoś zażądał przedłożenia rachunków z obrotu, odpowiadał Offenheim, że tego nie potrzeba, bo komisarz rządowy potwierdził już te rachunki, zbadałszy je pierw aż do najdrobniejszych szczegółów. Ale jakże mogło być inaczej, skoro wszystkie Rady nadzorcze składały się z takich tylko ludzi, których on proponował do wyboru, a na zgromadzeniach akcyonariuszów przeważali t. z. „strohmannery“, którzy nie posiadając ani nawet części akcyi, nie mający najmniejszego interesu w rozwoju towarzystwa, byli drugiem narzędziem ochronnem Offenheima; panowie ci przybywali licznie na zebrania i przegłosowywali wszystkich malkontentów, tak że Offenheim wychodził zawsze zwycięsko.

Im więcej rozwija się proces, tem bardziej budzi się zajęcie nie tylko dla samej rzeczy, lecz i dla osoby oskarzonego, którego dar wymowy, zręczność, umiejętność wyszukiwania najdrobniejszych okoliczności na swoją korzyść wprawiają w zdumienie wszystkie koła. Z szczególniejszą lubością uderza oskarżony na mini-

wydobyci się z worka, powie drzącym głosem: — Ja jestem ryżem, ja jestem ryżem. Jeżeli ty mógłś zamienić się w chróst w domu innego człowieka, to przecie ja w twoim mogę także być ryżem!

Odład stosunki towarzyskie pomiędzy wykształcenymi Chińczykami a Europejczykami stały się częstszymi i przybrały większe rozmiary, ci ostatni mają większą sposobność zapoznawać się z kuchnią mieszkańców niebieskiego państwa. Już to kotlety z rekina, główki wróble, obczy pawi i inne tego rodzaju łakocie podlane obficie olejem rycynowym, uchodzą w ich oczach za najdelikatniejsze przysmaki. Zwykle obiad kończy się tem, czem na zachodzie się zaczyna, to jest zupa, wino, podawane bywa w porcelanowych czarkach, kawałki zaś mięsa lub ryb zamiast widelcami, małemi sztabkami do ust podaje. Przed każdym gościem stawiają się stóły serwet papierowych; serwetę te wchodzi już także i w Europie w użycie. Pomiędzy jednym a drugim daniem, kto chce wstaje od stołu, idzie do sali lub pali fajkę a kiedy gospodarz podnie się sztabki do wysokości skroni, potrzyma ją chwilę w takiej pozycji i następnie położy na filiżance od herbaty, to się ma znaczyć, iż obiad skończony. Chińczykom śmieszno się to wydaje, że my Europejczycy pijamy wino na zimno i spiczaste widelce do ust wkładamy, narażając się co chwila na ukłucie języka, podniebienia albo oczu; dziwią się także iż na stołach naszych stawiają się migdały, orzechy w łupinach, — iż mięso i ryby także, zamiast kazać służyć w kawałki pokrajać, my sami musimy to na stole czynić? Nie mniej dziwnem im się wydaje, że my gniazd jaskółczych, liszek jedwabniczych, żab i tym podobnych łakoci nie zjadamy, podczas gdy przepadamy za grubą zwierzyną i serem robaczywym, co dla nich jest rzeczą wstrętną. Dowód w tem najoczywistszy, iż gusta są tak rozmaite na świecie jak rasy ludzkie i pod tym względem nie ma się co z nimi sprzeczać.

Najmilszem przeżyciem czasu dla Chińczyków

stra handlu Banhansa i jego organa usiłując cały ten proces zredukować do tego, że pan Banhans, powodowany osobistą niechęcią do oskarżonego, wywołał dziwną aferę. Wszędzie, gdzie tylko nadarza się ku temu sposobność, wiąże Offenheim nazwisko ministra handlu z sprawkami, do których nie przystępuje się bynajmniej w balowych rekawiczkach; widocznie idzie mu o to, aby, w razie potępiającego wyroku, stracić z piedestału najczciwszego swego przeciwnika, p. Banhansa. I w tem właśnie należy upatrywać politycznej strony procesu, i dla tego ten proces, który z początku zajmował jedynie koła dziennikarskie, dziś staje się przedmiotem ogólnego interesu.

W przedostatnim numerze pisma naszego podałyśmy bieg przesłuchania pod sąd, co do pierwszego punktu oskarżenia odnoszącego się do wypłacenia Brassyowi 1,900,000 złr. niby to na roboty wstępne, podczas gdy kwota ta rozdzielona została między założycieli i Offenheima. Oskarżony przeczył temu stanowczo i opierał się przystętem, że suma powyższa spotrzebowana została na t. z. „wydatki wstępne.“

Prokuratura zarzuca dalej Offenheimowi, iż zamiast przedsiębiorcy Brassy'a on wykupywał grunta pod kolej ze Lwowa do Czerniowca i ząd do Suczawy. Robił to w celu wzbogacenia się. Urzędnikom dawał prowizję i remuneration, byle tylko starali się tanio zakupywać grunta. Offenheim wprawdzie przyznaje, że za wykup gruntów miał otrzymać od Brassy'a 100,000 złr. i w tej mierze mówi prawdę, lecz obok tego dowiedzionem zostało, że zakupywał grunta po bardzo niskich cenach a odsprzedawał je towarzystwu za cenę bardzo wysoką. Tym sposobem zrobił sobie bez wiedzy towarzystwa sporą sumkę a towarzystwu znaczne wyrządził szkody.

Offenheim przyznaje, iż z przyzwoleniem rady nadzorczej podjął się wykupa gruntów pod kolej lwowsko-czerniowiecką. Otrzymał za to od Brassy'a sto tysięcy złr., które jednak zwrócił, gdy Brassy wykazał straty swe przy budowie tej linii. Br. Petrino podjął się pośredniczenia przy wykupie gruntów z Czerniowca do Suczawy a Brassy przyznał mu połowę kwoty o którą wykup mniej kosztować będzie, niż Brassy od Towarzystwa ryczałtowo otrzymał. W istocie zaś Petrino otrzymał tylko 30,000 złr. Pomijamy tu dalsze wywody oskarżonego mające posłużyć na zbieżenie zarzutów prokuratorskich, gdyż i tak punkt ten jak wszystkie inne poruszony zostanie ponownie przy przesłuchaniu świadków, aby przeto nie powtarzać się, ujmiamy obronę obwinionego w jak najściślejsze ramy, podnosząc z niej to tylko, co jest koniecznem dla zrozumienia systemu obrony jakiego chwycił się Offenheim.

Prokuratura oskarża dalej Offenheima, że on a nikt inny dostarczył 360,000 sztuk progów po bardzo niskich cenach i jak najgorszej jakości. Progi te miały być dostarczane przez przedsiębiorcę Brassy'a, którego Offenheim, jako jeneralny dyrektor miał kontrolować. Członkowie rady nadzorczej ks. Jabłonowski, ks. Sapieha, hr. Borkowski, Teodorzycki zgoda nie wiedzieli o tem, że Offenheim jest dostawcą progów. Offenheim zakupywał materiał ten po tajemniczych cenach, bo za sztukę po 64,50 najwięcej 90 centów od sztuki. Tymczasem kazał sobie płacić te same progi po 1 złr. 20 cent., a nawet po 1 złr. 40 cent. od sztuki i zyskiem ząd powstałym podzielił się z członkami rady zawiadowczej, a sobie zatrzymał 100,000 złr. Ale nie tylko tym sposobem wyrządził szkodę Towarzystwu; daleko większą szkodę wyrządził tem, że materiał sam był poniżej wszelkiej krytyki i że w krótkim czasie musiano go usunąć a zastąpić innym, naturalnie na koszt Towarzystwa.

Oskarżony zabrawszy głos dla zbiecia zarzutów prokuratorskich zauważył przedewszystkiem, że przed sekwestrem nikt nie skarżył się na progi, ani też żadna z komisji wysłana dla zbadania linii nie miała okoliczności w tej mierze do zarzucenia; dopiero po sekwestracji rozpoczęto głościć, że progi są w najgorszym stanie, zgnie i t. d., a gdy to jeszcze nie wystarczyło podniesiono skargę, jakobym ja wraz z moimi nadzorcami zajmował się dostarczaniem tych progów, zakupując je po tajemniczych cenach. Z progi nie były złe dowiodła okoliczność, że były dębowe i pochodziły z lasów galicyjskich, a w Galicyi istnieje tylko jeden rodzaj dębów, tak zwanych dębów żelaznych. Warunki, pod jakimi miała nastąpić dostawa tych progów, zostały przedłożone ministerstwu do potwierdzenia, a właśnie ministerstwo zaaprobowало je całkowicie. Zarzucając dalej, żeśmy sami byli liwerantami tych progów. Gdy w zawarł w Londynie interes z Brasseym przyjęto do kontraktu między innymi warunki, że przedsiębiorca obowiązany jest dostawić wszelki materiał, a więc i progi. Pytał mnie o ich cenę; powiedziałem mu, że jeden próg będzie kosztował 1 złr. do 1 złr. 20 cent. Cenę tę znalazł przystępną tem więcej, że w Anglii płać za próg 11 do 12 szylingów. Kontrakt powyższy zawarto w marcu 1865. W październiku 1864 podróżując po raz pier-

jest lektura. Wiadomo, iż literatura ich niezmierznie jest bogata w dzieła historyczne, filozoficzne, prawne, matematyka, astronomia, gospodarstwo rolnicze, malarstwo, muzyka, sztuka strzelania z łuków reprezentowaną jest w nieskończoną liczbę ksiąg; nie zbywa im także na ilustrowanych encyklopediach istniejących już od kilku wieków, podczas gdy o podobnych dziełach w Europie nikt jeszcze nie miał najpiękniejszego wyobrażenia. Cóż tu dopiero mówić o tej niezmiernie liczbie poezyi, romanów, powieści, sztuk teatralnych, jakimi całe Chiny są zalane. Słusznie ktoś powiedział, iż całe Niebieskie państwo, to jedna olbrzymia biblioteka a książki zazwyczaj są tam tak tanie, że najbiedniejszy nawet ludzie łatwo je nabywać mogą. Oprócz tego na murach pałaców, domów, świątyń, pagod i t. p. powypisywane są wielkimi literami strofy, zdania i sentencje moralne klasycznych narodowych autorów, aby każdy z łatwocia mógł je sobie w pamięć wbić. Już to najpowszechniejszem dla Chińczyka zajęciem jest handel; każdy z nich jest sprytnym handlarzem z urodzenia; cały swój rozum i zabiegliwość kładzie zwykle na szali powodzenia lub strat, zadawalając się w potrzebie chociażby najmniejszym zyskiem. Nawet pomiędzy dziećmi w zabawach ich, przebiega się najwidoćniej duch kupiecki; stawiają one sobie budki, handlują na niby, zaprawiając się tym sposobem do wyrażenia przyjętych i utartych w świecie handlowym a w które język chiński niezmierznie jest bogaty. Chińczycy także są twórcami maszynki rachunkowej, w powszechnym będącej u nich użyciu; składa się ona z deseczek opatrzonej drutami, na których są poprzewieszane małe drewniane lub rogowe kółka. Maszynka ta jest także wielce popularną w Rosyi; żaden Rosjanin, kupiec, urzędnik czy chłop, obcy się bez niej nie może. Rachunki na najdrobniejsze kwoty jako i na miliony rubli, z największą łatwością uskuteczniać się na szcotoch dają. Ale nie tylko to jedno Rosyjanie przejęli od Chińczyków;

wszy z Brasseym po drodze, którego miała iść żelazna, zgadzaliśmy się o progach. Dowiedzieliśmy, że polscy dostawcy drzewa zawarli formalną licyę, postanowiliśmy nie odstąpić jednej sztuki, dwóch złr., choć te same progi kupowałem był koleją Karola Ludwika po 70 cent. Nie mile zostanę dotknięty tem bardziej, że podałem był już Brassyowi inne ceny. Brassy chcąc sprawić całej myślny nadąć obrót prosił mnie listownie pod 8 października 1864 abym, jeśli to jest możliwe, zezwolił na pośrednictwem naszych nadzorców, obywateli z krajem i jego mieszkańcami, zamawiać te progi innemu słowem zbierać oferty dla Brassy'a. Nie wiem nie w tym źródło, a ponieważ wówczas m. z. inżynierowie Herz i Ziffer nie mieli wiele na linii czynienia, poleciłem im zbieranie tych ofert. W ogromnych ilościach udało im się otrzymać oferty po 70 ct. i wyżej; z listy dostawców wybrałem ludzi znających uczciwość i rzetelność i oferty ich wysłałem do Brassy'a. Interwencya ta nie przyniosła mi ani złamanego łąga. Oto cały mój udział w kwestyi progów. Wmieniłem muszę tu jeszcze, w jaki sposób stwierdziłem stan progów. Pewnego razu odebrałem od nadzorców Schmitta list poufny, w którym mi oznajmiano, że ma wyszukać kilka najgorszych schmittów gorzemi progów, któremu to rozkazowi Schmitt szanowny był zadowolony uczynić, w przeciwnym razie groziła mu utrata chleba. Ośm podobnych progów zapakowano w skrzynię i przesłano w trybie poufności do nadzorców. Tenże Schmitt doniósł mi, że organa stojące na czele sekwestru, kazali jemu jak i innym urzędnikom spisywać najdrobniejszych niedokładności na kolei z wyraźnym poleceniem przedstawienia tego wszystkiego w świetle najskrajniejszego i t. d. (Przewodniczący przerywa oskarżonemu i ję, że list ten później będzie odczytany.)

Przewodniczący odczytuje sprawozdanie komisji kolumnacyjnej, z których się okazuje, że tak na linii jak i B progi były w najgorszym stanie. Strata, jaką ten progi wynosi na linii A 310,732 złr. 13 centów na linii B 14,617 złr. 14 centów, licząc próg jeden 1 złr. Sprawdzanie dodaje przeto, że progi przeciwno powinny wytrzyma 9 do 10 lat.

Oskarżony odpięając powyższe zarzuty przedłożył statystyczne celem zastawienia dowodu, jak długi wytrzymały progi na innych kolejkach. Oskarżony mówił w tym celu 31 niemieckich i austriackich kolejkach lwowsko-czerniowieckich i przyszedł do następującego rezultatu: Na kolejkach niemieckich zainicjowano w piątym roku 4%, w szóstym 9%, w siódmym 13%, w ósmym 20% progów; na kolejkach austriackich zmieniono w przeciągu w piątym roku 10%, w szóstym 13%, w siódmym 39%, w ósmym 4% na kolei lwowsko-czerniowieckiej w piątym roku w szóstym 5%, w siódmym 14%, w ósmym 2% Cyfry powyższe — mówi oskarżony — zanadto mownym są dowodem, iż z programi temi nie było źle, jak to uświatlił przedstawiciel pan sekwestrator. Mniemam jednakże, że nie będzie od rzeczy zwrócić uwagę na porównanie między ową koleją, którą budował sekwestrator. Na kolei zachodniej Elzbiety zmieniono w piątym roku 13¼%, w szóstym 21,68%, w siódmym 29,77%, w ósmym 43% progów.

Na tem zakończono przesłuchanie oskarżonego do punktu trzeciego.

Prokuratura liczne na to przytacza dowody, że oskarżony jeszcze w ciągu budowy tak jednej jak drugiej linii wiedział doskonale o tem, że budowa jest prowadzona. Pomimo to gorąco przemawiał, ażeby Brassyowi całą wypłacić należność i ciał, a potrącić nieznaczną kwotę 66,582 złr. 55 ct. na wykonanie niektórych drobnych robót. Wiadomo, że w skutek tego spadł ciężar na towarzystwo, na każdym walnem zebraniu położeń Offenheim pod niebieśa wzorowo wykonał budowę kolei przez Brassy'a, przewyborny park wozów i słynniejszych fabryk itd. i tym sposobem zniewolił zawiadowcę do objęcia kolei, zwolnienia Brassy'a wszelkich dalszych zobowiązań i wypłacenia mu kaucji przez co ciężar zbudowania tej linii spadł na towarzystwo. Offenheim wprowadził obok tego radę zą dowożąc w błąd utrzymując, że Brassy na naprawę grobli Miluczeńskiej zostawił 151,620 złr., podczas gdy rzeczywistość została tylko 59,339 złr. 60 ct. O wszystkich swych czynnościach nie zdawał nigdy telnego sprawozdania, lecz podstępny sposobem zawsze uzyskał absolutum. Szkoła ząd dla towarzystwa powstała wynosi 3,537,673 złr.

Oskarżony dowodzi, że koleję podczas otwarcia znajdowała się w dobrym stanie, gdyż komisya cesarska uznała dnia 18 sierpnia 1866 roku, jako koleję wszystkich częściach swoich jest silnie zbudowaną i środki przewożowe znajdują się w ilości dostatecznej do dobrego stanu, jak niemniej rachunki na utrzymanie kolei podczas całego czasu jego zarządu nie były nigdy przez rząd zakwestyowane; w roku 1867 zbawienie stopnie rang urzędniczych, tak nazwane czyniły jakich wspiera się cała państwowa maszyną na rękaw, są również — jak to już sama natura przekonywa, chińskiego pochodzenia. A ów cały polityczny ustroj caratu czyż nie jest naśladowaniem cesarstwa niebieskiego, gdzie najwyższa władza koncentruje się zawsze w jednej monarchistycznej osobie, spływa na general-gubernatorów niby mandarynów, a ich wierność jest niczem w obec tych symbolów graniczonego samowładztwa. Nawet zamilowanie syan do stawiania wszędzie, gdzie się da, cerkwie, pagod chińskich o jaskrawej barwie dachach, jedyną zmianą struktury chińskiej na bizantyjską, że zmieniły wiele innych objawów charakterystycznych wiele ma podobieństwa z właściwościami chińskimi.

Neapolitańskie Aquarium urządzone tak było głównie w celach naukowych, o którym dowiedzieć z poprzednich kronik dosyć obszerną podaliśmy wiadomość, jak donoszą do londyńskiego Athenaeum stało się ofiarą wielkiego spustoszenia, dokonanego przez gromady szczurów. Poprzedzawszy drewniane i przegrody szczury, pewnej nocy wdarły się do basenu i rozpoczęły polowanie na śpiące ryby i innych morskich mieszkańców. Dopiero straszliwy wrzask jednych z tych rozbójników, który przypadkiem dostał się do kłeszcze obrzydliwego raka morskiego, zbudził ze stróżów. Kiedy przybiegli na miejsce walki, ujrzało mnóstwo zwierząt już pomordowanych, po których zostały i ości pozostały. Wielka ilość zab, na których do gatunków najradszych, meksykańskie mandry, najobszerniejsze męczaki i moluski, wszystkie stało się smutną ofiarą żarłoczności szczurów.

10 stycznia 1875.

Spóźnione.
Dnia 8-go b. m. zasnęła w Bogu s. p. (373)
Bogumila
z Dziembowskich
Ślawoszewska.
O czym donosi w smutku pogrążona córka i wnuki. Starkowiec p. Miłostawiem.

Ogłoszenie
Dnia 10 stycznia zmarł po długiej i ciężkiej chorobie opatrzony św. Sakramentami
Ludwik Chłapowski
uczeń Sekundy wyższej Gimnazjum św. Marii Magdaleny. Ekspozycja na cmentarz parafii tureckiej odbędzie się dnia 13 bm. z kanonem pod Nr. 11 o godzinie 3 po południu.
Pogrzeb w późniejszym czasie w Czerwonogrodzie. (348)
Pozostali bracia i siostra.

Ogłoszenie
Przy rewizji odbytej 17 października 1874 w pomieszczeniu wyrobnika Jakóba Bartkowiaka w wsi Głównie znaleziono rozmaite przedmioty, których nabycie w uczciwy sposób przez Bartkowiaka wątpliwem się zdaje. Część takowych jako skradzioną już wyodrędkowaną została. Właścicieli następujących podług wszelkiego podobieństwa tak samo skradzionych przedmiotów dotąd nie wysłano jako to:
4 metrów zwykłego płótna,
6 metrów płótna w prążki na fartuchy,
1 cienkiej wyspy w pasy białoczerwone kabata mianostrowego,
kabata czarno-kamietowego
4 rozmaite ręczników kuchennych, częściowo włoską K. znaczone, częściowo noszących na sobie ślady wyprutych znaków
2 kawałków rozerzniętego prześcieradła,
1 koszuli męskiej z wstawką cechowanej F. E. 1,
1 starej płóciennych chustki do nosa znaczonej K. E. 2,
1 pary bawelnianych damskich pończoch,
1 starego lauffraa,
1 białego ręcznika,
1 starej ściereki w kratkę,
1 nowego nieużywanego jeszcze płóciennego prześcieradła,
2 par bawelnianych igliczkowych gaci,
1 starego pistoletu od kawalerzysty stepem,
1 cylindrowego blaszanego myłnika do kawy,
4 sztuk żelaza mogącego służyć do wyłamywania,
1 żelaznego gorą zakrzywionego kija,
1 nowej gorą zakrzywionej trzciny
1 grubszej gorą zakrzywionej i w płytę białą zaopatrzonych trzciny,
1 już używanego brązowego jedwabnego deszczochronu.
Wzywa się zatem właścicieli tych przedmiotów, aby celem rozpoznania takowych jak najspieszniej do Inspektora więziń w Poznaniu się zgłosili. (366)
Poznań, 7 stycznia 1874.

Król. sąd powiatowy.
Wydział dla spraw karnych.

Wodociągi.
Uwag konsumentów wody zwracamy na to, że zapobiegając zamarznięciu i wynikającemu ztąd pękaniu rur wodociągowych, jeżeli przy długim mrozie w pewnych tylko godzinach lokatorom wodę dawać będą, zresztą zaś zamykając główne kurki swych wodociągów wedle możliwości szczególnie nocą przy równoczesnym ich wypróżnieniu z wody.
Wodociąg domowy wypróżnia się przez to, że główny kurek się zamyka a jeden z capowych kurków otwiera.
Używany często przez konsumentów wody środek pomocniczy, za pomocą którego wodę wypuszczają z wodociągów prywatnych, aby takowe nie zamarzły, jest wedle §. 15 stopy 5 naszej taryfy nie dozwolony. (366)
Poznań, dnia 11 stycznia 1875.
Dyrekcya wodociągów.

W Administracji Dziennika Poznańskiego nabyć można za 15 sgr.
„Die polnische Fälscherbande“
und die
russischen Staatsräthe
und deren
Agenten.
Zur Aufklärung der öffentlichen Meinung herausg. von der Gesamtheit der in der Schweiz ausässigen Polen.
1874 Zurich.

Antykwarnia
E. Calliera, Poznań,
Wilhelmowska ulica 18
poszukuje:
Stare programy gimnazjów
Poznańskiego i Leszczyńskiego, Bydgoskiego i w Pile i w innych miastach wielkopolskich.
Dziela Jana hr. z Ostroga pod tytułem: **Wojna włoska cesarza tureckiego Osmana przeciwko koronie polskiej podniesiona.** Poznań, 1622.
wszystkiego co wyszło drukiem o **Tadeuszu Kościuszcze.**

Znaczne zniżenie cen
w antykwarni
E. Calliera w Poznaniu.

„Na dziś”
pismo zbiorowe, poświęcone literaturze naukom, sztuce, gospodarstwu krajowemu, handlowi i przemysłowi
3 spore tomy za **1 tal. 30 sgr.** zam. 5 tal.
Milewski J. K.
Herbarz
(dopełnienie Niesieckiego)
za **1 tal. 15 sgr.** zamiast 2 tal. 10 sgr.
Mecherzyński:

Historia wymowy w Polsce
3 spore tomy za **6 tal.** zamiast 10 tal. (wyczerpane w kilku księgarskim).
Mały Bazar
Wilhelmowski Plac No. 10.
wyprzedaje niżej ceny kupna prane koszule męskie białe i kolorowe. (365)

Młockarnie ręczne
w najpiękniejszym najcieńszym towarze pod gwarancją na rok jeden poleca **po cenach fabrycznych** handel żelaza
Adolfa Kantorowicza
(367) Wielkie Garbary 39.

Piękne alg. kalafiory i sałatę endiwia
odebrał i poleca
A. Cichowicz. (363)

Świeże masło stołowe
kilo po 2 marki 80 fen. = 14 sbr. za funt u [374]
S. Alexander
(H. Kirsten.)
Gotowe **paletocioki** dla dzieci od 3 do 10 lat jako i paletoty marynarki i futro do podróży poleca **J. Urbankiewicz** Wilhelmowski plac Nr. 4 I. piętro w Poznaniu. (139)

Poliklinika
dla chorujących na nerwy i umysł. Drezno, Sidonien-Strasse 3.
Epileptyczni
(mający wielką chorobę) znajdują uzdrowienie. (144)
Sposób leczenia nowy i właściwy.
Dr. Knorr,
pozasztubowy lekarz sztabowy.

machiny do gotowania
najnowszej konstrukcji wraz z należącymi do nich naczyńiami u
S. J. Auerbacha.
Cenniki i rysunki przesyłam na żądanie.
M. Nowickiego & Grinastla
Poznań Jezuita ul. Nr. 5.

Handel szkła szybowego szklarnia i fabryka ram
M. Nowickiego & Grinastla
Poznań Jezuita ul. Nr. 5.
polec: szkło szybowe we wszelkich gatunkach. Ramy do obrazów, zwierciadeł i fotografii. Listy i rozety do obrazów. Oprawy na płótno i na papierze. Oraz: lakier do obrazów. Oczyszczanie obrazów na płótno i blasze. Lichotnie żelazne całe złocone, balustrady, chodniki, kłesze, kryje oknażki do noszenia, figury na balkonach i cmentarzach. Nadto opiera i podpinuje się wszelkich robot szklarskich, pozłoczone i srebrzane. (100)

Kurs papierów na giełdach berlińskiej i poznańskiej.

Biuro techniczne
W. Ostrowskiego.
Poznań, Piekary Nr. 13b.
przyjmuje wszelkie prace niwelacyjne drenowania osuszanie i nawadnianie łąk, zakładanie wodociągów, urządzeń nowe i reguluje stare stawy, groble, szluzy i kanały. — Również wykonuje plany gorzelni, browarów, młynów, tartaków w ogóle wszelkich budynków i zakładów fabrycznych. (266)
Od Nowego Roku osiedliłem się w **Szamotułach** i podejmuję wszelkie roboty około (341)
pump
i. t. wykonanie głębokich studni, stawianie nowych **pump i wodociągów** po umiarkowanych cenach.

M. Babiacyk,
mistrz pumpiarski.

Miechy do zboża.
Celem szybkiej sprzedaży znajdując się u mnie przy odbiorze większych ilości
podwójne niciane miechy do 3 szefi, gatunku wybr. po 16 sbr.
podwójne niciane miechy do 2 1/2 szefi, gatunku wybr. po 13 1/2 -
(Hessant) miechy transport. po 10 -
używane miechy drylichowe w dobrym stanie do 3 szefi po 10 -
Zamówienia na próbę sztuk razem 30 przesyłają się jako wzór. (339)
J. Wolfsohn, Berlin
Oranienburgerstr. 73.

Na czas karnawału
polecam w jak największym doborze
Jedwabie kolorowe
w najnowszych odcieniach i kolorach światłych.
Kostiumy wieczorkowe i balowe
w najświeższych zestawieniach.
Robert Schmidt
dawniej **Antoni Schmidt.**
Kostiumy wieczorkowe i balowe wykonuję w jak najkrótszym czasie podług najświeższych żurnali zagranicznych. (271)

Dnia 18 stycznia
rozpocznie się
sprzedaż
do rozplodu zdatnych
tryków
z mojej owczarni zarodowej.
Staralem się o to aby, zadośćuczynić obecnym wymaganiom co do ciała i wagi, o ile to możebne przy wielkiej ilości szlachetnej wełny; młode tryki ważą w wieku 12 miesięcy do 110 funtów pojedynczo. (359)

Hohen-Carzig
przy dworcu Friedeberg n. koleją wschodnią.
Matthes.
Kapitały (181)
są do wypożyczenia na dobra rycerskie bezpośrednio po Ziemiach kredytowym i n. domy tutejsze w bezpiecznym miejscu przez **Gersona Jareckiego,** Magazynowa ulica 15 w Poznaniu.

Do fałszywego labędzia.
Odpowiedz dla ciebie taka: To nie głos mojego ptaka, (316)
Bo przy jego wiersza rymie Nigdy muza nie zdradzi.

Avis!
Wielce Szanownemu Państwu pozwalam sobie niniejszem donieść, iż od Nowego roku 1875 założyłem tu **handel koni.**
Dążnością moją będzie zawsze w obec Państwa, którzy ze mną wstąpią w związek handlowy, by wypełniać zlecenia rzetelnie i dobrze. (372)
Zarazem donoszę, iż sprowadziłem transport **mocnych koni roboczych** i eleg. galicyjskich koni powozowych, które są do sprzedania w stajni mojej przy domu kupca pana **A. Zobel,** Kościańska ulica i tam obejrane być mogą.
Leszno na początku stycznia 1875.

N. Jacob,
Kozłowski zwany,
handlarz koni z Pleszewa.
Egzamin wolontaryu-szów. Nowe kursa rozpocz. się 12. października. Pensya. Berlińska ulica 23, naprzeciw kościoła św. Pawła. Poznań. (176)
Dr. Theile.

Na czas karnawału
polecam w jak największym doborze
Jedwabie kolorowe
w najnowszych odcieniach i kolorach światłych.
Kostiumy wieczorkowe i balowe
w najświeższych zestawieniach.
Robert Schmidt
dawniej **Antoni Schmidt.**
Kostiumy wieczorkowe i balowe wykonuję w jak najkrótszym czasie podług najświeższych żurnali zagranicznych. (271)

Dnia 18 stycznia
rozpocznie się
sprzedaż
do rozplodu zdatnych
tryków
z mojej owczarni zarodowej.
Staralem się o to aby, zadośćuczynić obecnym wymaganiom co do ciała i wagi, o ile to możebne przy wielkiej ilości szlachetnej wełny; młode tryki ważą w wieku 12 miesięcy do 110 funtów pojedynczo. (359)

Hohen-Carzig
przy dworcu Friedeberg n. koleją wschodnią.
Matthes.
Kapitały (181)
są do wypożyczenia na dobra rycerskie bezpośrednio po Ziemiach kredytowym i n. domy tutejsze w bezpiecznym miejscu przez **Gersona Jareckiego,** Magazynowa ulica 15 w Poznaniu.

Dom. Boguszyn
p. Książem ma znowu świeże (356)
półgęski
funt 1 markę 75 fen.
Dominium Rudki pod Szamotułami ma (306)
10 byczków
1 1/2 do 1 3/4 rocznych rasy **amsterdamskiej** na sprzedaż. Chów w kierunku mielnym nadzwyczajnie podniesiony.

Do fałszywego labędzia.
Odpowiedz dla ciebie taka: To nie głos mojego ptaka, (316)
Bo przy jego wiersza rymie Nigdy muza nie zdradzi.

Dominium Woni
p. Starym Bojanowem
ma do sprzedania 2 3/4 letniego
ogiera
percherona pół krwi, elegancki, silnego, jako też zdatne do rozi
kiernozy
i
młode macio
rasy Jorkshire.

Owczarnia zarodowa m
sów dających czesank
Saate
Aukcja 2 letnich tryk
dnia 26 stycznia 18
w południe.
Programy od 15 stycznia poc
Stacya kolejowa: **Stralsu**
Stacya telegraficzna: **Barth.**

Pan jeden znajdzie pomieszkanie bez stołem. Szewska ul. 13, II. piętro na
Jeden z miejscowych nauczycieli sobie udzielać
lekcji prywatnych w przedmiotach klasycznych i muzyce, wskaze biuro anonsów **K. Neum** Wodna ulica 1.
Młoda dziewczyna
c rka uczciwych rodziców, znająca białe i pranie, poszukuje miejsca na wsi kwietnia. Adres **B. T.** poste restan sen fr. [Nr. 126]

Młoda osoba
szuka miejsca towarzyski lub do wypani. Adres wskaze eksp. Dz. Poz. Nr. 361.
Gospodynia,
która po polsku i niemiecku mówi z d. zaświadczeniami, również i dziewczyna stręczarka **Stawczyn** Młyńska ulica 34.

Ogrodnika
zonatego bezdzietnego, znającego sw. z pewną rekomendacją wskaze **M. W. lowski** Nowa ulica Nr. 70.
Młodego a zdatnego
ekonoma
wskaze od 1 lipca W. Pan **Cie** cierski w **Sarbinowie** Poniec.

Rządca gospodarcy
Polak, wolny od wojskowości, przes. praktycznie zatrudniony i większymi mi. mi samodzielnie zarządzający, w dobro. dectwa i rekomendacje zaopatrzony, w. w miejscu, poszukuje od św. Jana im. sady. Adr. wskaze ekspedycja Dziel. Poznańskiego pod Nr. 316.

Teatr tymczasowy
w Poznaniu.
W czwartek dnia 14 stycznia 1875
Na wielokrotne żądania:
Mamsell Ang
die Tochter der Hal
Operetka w 3 aktach.

Berlin, 11 stycznia.			Wrocław. prow. weksl.			Bzeczko-graj. aka			Ameryk. pożycz. nowa			Wrocław. bank dysk.			Kolój Rudolfa ako. z.		
Niemieckie papiery.			dito wekslowy			Galicyjska Karol. Lud.			Renta francuzka			dito dito wekslowy			Aust. franco. kol. púst. ak.		
Prusk. pożycz. konsolid.			Centr. bank budowl.			Halla-zóraw-guba sk.			Rumuńska pożyczka			Kwilecki, Potoski i Sp.			dito półn.-zachod. ak.		
dito dito			Niemiec. bank hyp. w			Kolój Rudolfa			Moneta w złocie, srebrze i papierach.			Meiningski bank kred.			dito półn.-państw. (Lomb.)		
Obliż. dług. państwa			Meining. bank			Marchijsko-poznańska			Napoleonsdory			Niemiec. bank hipot. w			akoye zak.		
Pren. pożycz. państwa			Niem. bank Union.			Górnoślaz. kol. lit. A.C.			Imperyaly			Meining.			Rumuńska kol. ako. z.		
Listy zast. wschodnio-pruskie			Stowarzysz. dyskонт.			dito			Dolary			Wschod.-niem. bank			Rosyjsk. kol. państw. ak. z.		
dito			Gotajski bank kredyt.			Austr. franco. kolój pań.			Austriack. noty bank.			dito produk.			Warszawsko-bydżak. z.		
Listy zast. wschodnio-pruskie			Kwieciekiego Sp. bank			Austr. póln. zachodnia			Rosyjskie noty bank.			Austriack. zakład kredyt.			Warszawsko-wied. ak. z.		
dito			Meiningski bank kredyt.			dito pol. państw. (Lomb.)			Francuskie noty bank.			Pozn. bank prowinc.			Wrocław. bank dyskонт.		
Listy zast. wschodnio-pruskie			Austriack. zakład kred.			Wschodniopruska kol.			Dyskonto wekslowe			Szląskie stowarz. bank.			Zagraniczne papiery.		
dito			Anstr.-niemiecki bank			półudniowa			Austriack. pożycz. konsolid.			Pruska pożycz. uconsolid.			Amer. pożycz. 1882		
Listy zast. wschodnio-pruskie			Wschodnio-niem. bank			Kol. po praw. brz. Odry			dito			dito			dito 1885		
dito			dito dito produk.			Rumuńska kolój			Poznan, 12 stycznia.			Dobrom. pożycz. państw.			Włoska renta		
Listy zast. wschodnio-pruskie			Poznań. bank prowinc.			Rosyjska kolój państw.			Listy rentowe i zastawne.			Prem. pożycz. państw. 1855			dito akoye tytun.		
dito			Pruski bank			Starogardzko-poznań.			Pozn. listy zastawne			Obliż. dług. państwa			dito obligacye tyt.		
Listy zast. wschodnio-pruskie			Prowincjonal. stowarz.			Warszawsko-bydż.			Nowe listy zastawne			Berl. pożycz. konsolid.			Austri. noty bank.		
dito			dyskont.			Warszawsko-wiedeńsk.			Listy rentowe pozna.			dito			dito renta papierowa		
Listy zast. wschodnio-pruskie			Szląskie stowarz. bank.			Berlińsko-póln. z pr. p.			Prowinc. obligacye			Pruska pożycz. uconsolid.			Austri. renta srebrna		
dito						Halla-zur-gub. z pr. p.			Powiatowe obligacye			dito			Pols. lik. listy		
Listy zast. wschodnio-pruskie						Marchijsko-pozn. z pr. p.			Powiatowe obligacye			Dobrom. pożycz. państw.			Ros. listy zast. na grn.		
dito									Obligacye miejskie			Prem. pożycz. państw. 1855			dito 1871		
Listy zast. wschodnio-pruskie									dito			Obliż. dług. państwa			Ros. noty bank.		
Listy zast. wschodnio-pruskie									Szląskie listy zastawne								
Listy zast. wschodnio-pruskie									Szląskie listy rent.								
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	
Listy zast. wschodnio-pruskie																	